

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Szak/10/2017
Identifikačné číslo spisu: 1017200564
Dátum vydania rozhodnutia: 20.06.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1017200564.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Jany Hatalovej, PhD. v právnej veci sťažovateľky (pôvodne žalobkyne): E. U., nar. XX.XX.XXXX, štátnej príslušníčky Ukrajiny, zastúpenej: Liga za ľudské práva, občianske združenie so sídlom Štúrova 3, Bratislava, proti žalovanému: Oddelenie cudzineckej polície Policajného zboru Bratislava Riaditeľstva hraničnej a cudzineckej polície Bratislava so sídlom Hrobákova 44, Bratislava v konaní o správnej žalobe vo veci zaistenia proti rozhodnutiu žalovaného č.: PPZ-HCP-BA6-50-012/2017-AV z 27.02.2017, o kasačnej sťažnosti sťažovateľky proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 4Sa/28/2017-45 zo dňa 26. apríla 2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 4Sa/28/2017-45 zo dňa 26. apríla 2017 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného č.: PPZ-HCP-BA6-50-012/2017-AV z 27.02.2017 z r u š u j e .

Sťažovateľke n e p r i z n á v a právo na náhradu trov konania.

Odôvodnenie

I.

Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Rozhodnutím č.: PPZ-HCP-BA6-50-012/2017-AV z 27.02.2017 (ďalej na účely rozsudku len „preskúmané rozhodnutie“) žalovaný podľa ustanovenia § 88 ods. 1 písm. b) zákona č. 404/2011 Z.z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej na účely rozsudku len „zák. č. 404/2011 Z.z.“) rozhodol o zaistení sťažovateľky (v prvostupňovom konaní žalobca) na účel výkonu administratívneho vyhostenia (rozhodnutie č. PPZ-HCP-BA6-50-10/2017-AV z 27.02.2017 - ďalej len „rozhodnutie o vyhostení“) tak, že zaistil sťažovateľku a so stanovením dĺžky doby zaistenia na čas nevyhnutne potrebný, najviac do 27.05.2017 a umiestnil ju do Útvaru policajného zaistenia pre cudzincov Medved'ov (ďalej na účely rozsudku len „ÚPZC Medved'ov“).

2. Preskúmané rozhodnutie vychádza zo zistenia, že sťažovateľka sa na území Schengenského priestoru nachádza od roku 2014 neoprávnene, nakoľko v roku 2014 jej v Slovinsku skončil pobyt a aj platnosť cestovného dokladu. Táto skutočnosť bola overená prostredníctvom Spoločného kontaktného pracoviska Jarovce - Kitsse, kde bolo zistené, že konanie o povolenie na pobyt v Slovinsku bolo dňa 15.02.2015 zastavené a sťažovateľke skončil pobyt dňa 17.08.2014, taktiež platnosť jej cestovného pasu skončila dňa 16.11.2014 a nový cestovný pas si sťažovateľka nevybavila. Z uvedeného dôvodu vzniklo dôvodné podozrenie, že sťažovateľka má na území Slovenskej republiky neoprávnený pobyt, čo je dôvod na administratívne vyhostenie podľa § 82 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzine. Dňa 26.02.2017 bolo sťažovateľke vydané rozhodnutie o administratívnom vyhostení podľa § 82 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov, ktorým bola v zmysle § 77 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov administratívne vyhostená na územie Ukrajiny, pričom bol sťažovateľke podľa § 82 ods. 3 písm. b) zákona o pobyte cudzincov uložený zákaz vstupu na územie všetkých členských štátov na dobu troch rokov. Podľa § 83 ods. 2 písm. a) a b) zákona o pobyte cudzincov nebola sťažovateľke určená lehota na vycestovanie z dôvodu, že v prípade sťažovateľky možno predpokladať, že ujde alebo sa bude iným spôsobom mariť alebo sťažovať výkon rozhodnutia o administratívnom vyhostení ako aj z dôvodu, že sťažovateľku možno zaistiť podľa § 88 zákona o pobyte cudzincov.

3. Žalovaný rozhodnutie o zaistení sťažovateľky odôvodnil tým, že považoval za preukázanú existenciu značného rizika úteku účastníka konania, nakoľko jeho skúmaním bolo zistené, že sťažovateľka nemá udelený pobyt podľa zákona o pobyte cudzincov a v prípade sťažovateľky správny orgán rozhodol o uložení zákazu vstupu podľa § 82 ods. 3 písm. c) zákona o pobyte cudzincov až na päť rokov. Rovnako správny orgán skúmaním zistil, že v prípade sťažovateľky existuje hrozba, že účastník konania ujde a bude sa skrývať, keďže sťažovateľke bol zrušený trvalý pobyt a vznikla jej povinnosť vycestovať v najneskôr posledný deň oprávneného pobytu v zmysle v § 111 ods. 1 písm. p) zákona o pobyte cudzincov, čo sťažovateľka nerešpektovala a nemala ani snahu zabrániť porušeniu zákona, čoho dôkazom je jej vyjadrenie, že si bola vedomá, že po skončení platného pobytu, ktorý jej bol udelený v Slovinsku a taktiež po uplynutí platnosti cestovného pasu sa na území Slovinska a celého Schengenského priestoru zdržiava neoprávnene. Sťažovateľka nemala záujem riešiť oprávnenosť svojho pobytu na území Schengenského priestoru či na území Slovenskej republiky, sťažovateľka si nevybavila platný cestovný doklad, potrebný k preukázaniu svojej totožnosti a nevyhľadala žiadne štátne orgány Slovenskej republiky, resp. iné príslušné orgány s cieľom legalizácie svojho pobytu na území členských štátov, čoho dôkaz je jej doterajšie konanie na území Slovenskej republiky. Na základe uvedených skutočností žalovaný považoval za preukázané, že v prípade sťažovateľky existuje riziko úteku účastníka konania a existuje taktiež dôvodná obava predpokladu, že sťažovateľka ujde a bude sa skrývať.

II.

Konanie na krajskom súde

4. Sťažovateľka podala proti rozhodnutiu o zaistení na Krajský súd v Bratislave správnu žalobu vo veci zaistenia podľa Štvrtej hlavy Tretej časti zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) s nasledujúcimi žalobnými bodmi (§ 182 ods. 1 písm. e/ S.s.p.):

a/ po vydaní rozhodnutia o zaistení došlo k zmene okolností, ktoré žalovaný nesprávne právne posúdil. Sťažovateľka podala dňa 09.03.2017 v ÚPZC Medveďov vyhlásenie o tom, že žiada na území Slovenskej republiky o azyl, preto od 09.03.2017 sa nachádza na území Slovenskej republiky oprávnene v zmysle § 22 ods. 1 zákona o azyle.

Pokiaľ sa žalovaný rozhodol ponechať sťažovateľku pôvodne zaistenú za účelom administratívneho vyhostenia v zaistení aj po podaní žiadosti o azyl, bol povinný vydať nové rozhodnutie o zaistení žiadateľa o azyl. Sťažovateľka poukázala na právny názor Najvyššieho súdu SR vyjadrený v rozsudku sp. zn. 10Szak/14/2016 zo dňa 21.07.2016 a sp. zn. 10Szak/2/2017 zo dňa 01.02.2017.

b/ žalovaný napriek žiadosti sťažovateľky o bezodkladné prepustenie zo zaistenia, nakoľko pominul účel zaistenia, ju zo zaistenia neprepustil ani nevydal nové rozhodnutie o jej zaistení.

5. Krajský súd v Bratislave v konaní podľa ust. § 221 a nasl. S.s.p. pri neformálnom posudzovaní žaloby

(§ 206 ods. 3 S.s.p.) zistil, že jej nebolo možné vyhovieť z nasledujúcich dôvodov.

6. Najmä zdôraznil, že rozhodujúcou otázkou, s ktorou sa pri prejednaní podanej žaloby musel vyrovnáť bolo, či účel zaistenia žalobkyne (výkon administratívneho vyhostenia) za situácie, keď žalobkyňa počas zaistenia požiadala o azyl, trvá, alebo či zanikol. Tiež, či bolo povinnosťou žalovaného vzhľadom na skutkový stav zaistiť žalobkyňu za použitia § 88a ods. 1 písm. c) zákona o pobyte cudzincov.

7. Podľa správneho súdu účel zaistenia žalobkyne (výkon administratívneho rozhodnutia) nepominul, konanie o vyhostení žalobkyne prebieha, i keď aktuálne vzhľadom na podanú žiadosť o azyl v podstate spočíva - rozhodnutie (o vyhostení) sa nevykoná a to až do rozhodnutia MÚ MVSR, ako to jednoznačne vyplýva z cit. § 77 ods. 6 zákona o pobyte cudzincov. Ak by totižto zákonodarca podaniu žiadosti o azyl zaisteným cudzincom priradil absolútnu prioritu, v príslušných ustanoveniach zákona o pobyte cudzincov by bez akýchkoľvek pochyb s podaním takejto žiadosti o azyl spojil zastavenie konania o administratívnom vyhostení a teda aj prepustenie zaisteného cudzinca zo zaistenia. Takéto ustanovenie však zákon o pobyte cudzincov neobsahuje - naopak v § 88 ods. 3 výslovne ustanovuje, že (vo vzťahu k prebiehajúcejmu zaisteniu) podanie žiadosti o udelenie azylu nie je dôvodom na prepustenie zaisteného štátneho príslušníka tretej krajiny. V tejto súvislosti súd opätovne poukazuje aj na § 77 ods. 6 zákona o pobyte cudzincov, ktoré ustanovenie spája s podaním žiadosti o azyl zaisteným cudzincom iba spočívajúce vykonanie rozhodnutia o administratívnom vyhostení (a to bez ohľadu na skutočnosť, či výkon takéhoto rozhodnutia ešte nebol, resp. už bol nariadený).

8. K otázke existencie účelu zaistenia na výkon administratívneho vyhostenia cudzinca za situácie, keď počas zaistenia cudzinec požiadala o azyl správny súd poukázala na stanovisko, ktoré zaujal Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze II. US 147/2013-50 z 09.10.2013. Poukázala na to, že Ústavný súd v uvedenom náleze prioritne riešil otázku urýchleného rozhodnutia o zákonnosti pozbavenia osobnej slobody zaručeného v čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, avšak v rámci posúdenia podanej sťažnosti sa podrobne vyjadril k otázke, či konanie o žiadosti o azyl podanej v priebehu zaistenia sťažovateľa je integrálnou súčasťou konania o administratívnom vyhostení. Ústavný súd v podstate jednoznačne konštatoval, že konanie o azyle na základe žiadosti cudzinca, zaisteného v rámci vyhost'ovacieho konania, je integrálnou súčasťou vyhost'ovacieho konania a teda niet dôvodu k tomu, aby podanie žiadosti o azyl (a konanie o nej) viedlo k prepusteniu z prebiehajúceho zaistenia. I napriek tomu, že citovaný nález ústavného súdu reagoval na právnu úpravu zákona o pobyte cudzincov č. 48/2002 Z.z., jeho závery vo vzťahu k posúdeniu účelu zaistenia na výkon administratívneho vyhostenia cudzinca za situácie, keď počas zaistenia cudzinec požiadala o azyl sú plne akceptovateľné, aktuálne a teda použiteľné, i keď medzičasom došlo k zrušeniu zákona č. 48/2002 Z.z., ktorý bol nahradený aktuálnym zákonom o pobyte cudzincov. Je tomu tak preto, lebo: - k zmene čl. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nedošlo; - znenie § 62 ods. 1 písm. a) zákona č. 48/2002 Z.z. (ktoré je v predmetnom náleze citované) je totožným so znením § 88 ods. 3 zákona o pobyte cudzincov; - znenie § 62 ods. 2 zák. č. 48/2002 Z.z. (ktoré je v predmetnom náleze citované) je totožným so znením § 88 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov.

9. Ako to je zrejme z obsahu bodov 6. - 9. odôvodnenia citovaného nálezu ústavného súdu: „Z toho vyplýva, že sám dohovor predpokladá, že osoba môže byť zaistená i za stavu, keď jej vyhostenie nie je jednoznačné, teda keď ešte o ňom nebolo právoplatne rozhodnuté. Postačuje, že prebieha konanie o jej vyhostenie, teda také konanie, ktoré môže skutočne k vyhosteniu viesť.“ (časť znenia bodu 7.2. odôvodnenia nálezu ústavného súdu).

10. Podľa bodu 7.3. citovaného nálezu ústavného súdu: „Z hľadiska posúdenia vzťahu konania o žiadosti o udelenie azylu podľa zákona o azyle a konania o vyhostenie podľa zákona o pobyte cudzincov je tak kľúčovým výklad spojenia „proti ktorej prebieha konanie o vyhostenie“ použitého v čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru. Naopak, pojem „konanie o vyhostení“ podľa čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru je podľa názoru ústavného súdu a v súlade s praxou samotného EŠLP potrebné chápať autonómne (porov. k iným pojmom čl. 5 ods. 1 dohovoru napríklad Char in proti Rusku, sťažnosť č. 37345/03, rozsudok z 3. februára 2011, ods. 34 a 37) ako súbor takých úkonov orgánov štátu, ktoré sú podľa vnútroštátneho

práva potrebné na to, aby skutočne došlo k realizácii vyhostenia dotknutej osoby, teda jeho fyzickému odovzdaniu alebo odoslaniu do iného štátu. Z pohľadu dohovoru nemusí ísť nevyhnutne o konanie len jedného orgánu štátu, resp. len jednej sústavy orgánov, ale môže ísť aj o viacero vzájomne previazaných konaní, na konci ktorých stojí konečný úkon vyhostenia dotknutej osoby. Podľa názoru ústavného súdu tak za takéto konanie, teda za súčasť „konania o vyhostení“ na účely čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru možno a treba považovať aj konanie o žiadosti osoby, o ktorej vyhostenie ide, o udelenie azylu, ak takáto osoba takúto žiadosť podala. V tomto zmysle i EŠLP vo svojej judikatúre uznáva za prípustné zaistenie i za situácie, že cudzinec požiadal v príslušnom štáte o azyl, na čas vybavenia jeho azylovej žiadosti a obdobie konania o tejto žiadosti považuje za obdobie, kedy „prebieha konanie o vyhostení“ v zmysle čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru (rozhodnutie Saadi proti Spojenému kráľovstvu, ods. 65, ale napríklad i Giindogu proti Rakúsku, sťažnosť nového rozhodnutia o zaistení za účelom výkonu rozhodnutia o jej administratívnom vyhostení). Za daného stavu je ponechanie žalobkyne v zaistení priaznivejším postupom aj pre samotnú žalobkyňu, nakoľko jej opakovaným prepustením zo zaistenia a opakovaným zaisťovaním by bola vystavovaná opakovaným psychickým záťažiam.

11. Správny súd napokon poukazuje na to, že ústavný súd poznamenáva, že v prípade poskytnutia medzinárodnej ochrany na to príslušným správnym orgánom (MÚ MVSR) rozhodnutie o vyhostení žalobkyne stráca platnosť (§ 84 ods. 7 zákona o pobyte cudzincov), čím súčasne zaniká účel jej zaistenia a teda žalobkyňa bude zo zaistenia prepustená. V prípade vydania právoplatného a vykonateľného negatívneho rozhodnutia vo veci žiadosti o azyl môže pokračovať v konaní vo veci výkonu rozhodnutia o vyhostení žalobkyne.

12. Pretože žalobné body, prezentované žalobkyňou v podanej žalobe správny súd nevyhodnotil ako dôvodné, pričom dospel k záveru, že podaním žiadosti o azyl žalobkyňou nedošlo k zániku účelu jej aktuálneho zaistenia, súd podanú žalobu zamietol.

III.

Konanie na kasačnom súde

A)

13. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľka v zákonnej lehote podala kasačnú sťažnosť z dôvodov uvedených v § 440 ods. 1 písm. g) a h) SSP, t. j. krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a vo svojom rozhodnutí sa odklonil od ustálenej praxe kasačného súdu.

Sťažovateľka v nasledujúcich sťažnostných bodoch v súlade s § 445 ods. 1 písm. c) S.s.p. najmä uviedla, že

krajský súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu, v tejto súvislosti poukázala na rozsudky: rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. ISŽa/31/2014 zo dňa 2. septembra 2014, rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. ISZa/14/2016 zo dňa 21. júla 2016, rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 10Sžak/2/2017 zo dňa 1. februára 2017, z ktorých podľa sťažovateľky jednoznačne vyplýva záver, že žalovaný je v zmysle Smernice o prijímaní žiadateľov o azyl, povinný vydať nové rozhodnutie o zaistení žiadateľa o azyl v súlade so Smernicou o prijímaní žiadateľov o azyl a teda aj v súlade s ustanovením § 88a zákona o pobyte cudzincov, ak sa po podaní žiadosti o azyl zaisteným cudzincom rozhodne žalovaný ponechať žiadateľa o azyl v zaistení a neprepustiť ho. Keďže tak žalovaný neurobil, namietala nesprávnosť jeho postupu a žiadala správny súd o jej prepustenie zo zaistenia.

Krajský súd nesprávne právne posúdil aplikáciu nálezů Ústavného súdu SR II. ÚS 147/2013-50 zo dňa 09.10.2013 na prípad sťažovateľky, keď postavil svoju právnu argumentáciu zamietnutia správnej žaloby sťažovateľky na nálezů II. ÚS 147/2013-50 zo dňa 09.10.2013.

Navrhla, aby kasačný súd rozhodol tak, že rozsudok krajského súdu zmení tak, že rozhodnutie žalovaného v celom rozsahu zrušuje a vec vracia žalovanému na ďalšie konanie.

B)

15. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti nevyjadril. Na základe mailovej a následne telefonickej komunikácie s ÚPZC Medved'ov kasačný súd dňa 15.6.2017 zistil, že sťažovateľka bola prepustená zo zaistenia. Sťažovateľke bola Migračným úradom poskytnutá doplnková ochrana.

IV.

Právny názor Najvyššieho súdu

18. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S. s. p.) postupom podľa § 492 ods. 1 S.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že rozhodnutie krajského súdu je potrebné zmeniť tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku. Rozhodol bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 455 S.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 20.06.2017 (§ 137 ods. 2 S.s.p.).

19. V predmetnej veci bolo potrebné predostrieť, že predmetom kasačnej sťažnosti bol rozsudok krajského súdu, ktorým zamietol žalobu, ktorou sa sťažovateľka domáhala ochrany svojich práv proti rozhodnutiu žalovaného o zaistení podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona č. 404/2011 Z.z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon o pobyte cudzincov), a preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci kasačného konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného, najmä z toho pohľadu, či kasačné námietky sťažovateľa sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

20. Podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona č. 404/2011 Z.z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon o pobyte cudzincov) policajt je oprávnený zaistiť štátneho príslušníka tretej krajiny na účel výkonu administratívneho vyhostenia alebo výkonu trestu vyhostenia.

Podľa § 88 ods. 4 veta prvá zákon o pobyte cudzincov štátny príslušník tretej krajiny môže byť zaistený na čas nevyhnutne potrebný, najviac na 6 mesiacov.

Podľa § 89 ods. 1 zákon o pobyte cudzincov policajný útvar, ktorý koná vo veci administratívneho vyhostenia, môže štátnemu príslušníkovi tretej krajiny namiesto jeho zaistenia uložiť povinnosť

- a) hlásenia pobytu alebo
- b) zložiť peňažnú záruku.

Podľa § 90 ods. 1 písm. d) zákona č. 404/2011 Z.z. policajný útvar je povinný skúmať po celý čas zaistenia štátneho príslušníka tretej krajiny, či trvá účel zaistenia.

Podľa § 32 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstarat' potrebné podklady pre rozhodnutie. Prítom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania.

Podľa § 47 ods. 3 správneho poriadku v odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

21. Kasačný súd po preskúmaní spisového materiálu krajského súdu, ktorého súčasťou je aj administratívny spis žalovaného dospel k záveru, že boli dôvodné kasačné námietky sťažovateľky týkajúce sa nesprávneho posúdenia správneho súdu zmeny skutkových okolností prípadu sťažovateľky po jeho zaistení a jeho odklon od ustálenej praxe kasačného súdu.

22. V prejednávacom prípade žalovaný zaistil sťažovateľku podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákon o pobyte

cudzincov na účel výkonu administratívneho vyhostenia, nakoľko rozhodnutím správneho orgánu č. PPZ-HCP-BA6-50-10/2017-AV z 26.02.2017 bola sťažovateľka administratívne vyhostená, pretože má neoprávnený pobyt na území SR a bol jej udelený zákaz vstupu na územie všetkých členských štátov na dobu troch rokov.

23. Z obsahu administratívneho spisu žalovaného vyplýva, že sťažovateľka po vydaní napadnutého rozhodnutia žalovaného a po prevezení do ÚPZC Medved'ov dňa 09.03.2017 požiadala o udelenie azylu na území Slovenskej republiky.

24. Podľa kasačného súdu krajský súd správne po tom, ako vyhodnotil jednotlivé žalobné body správnej žaloby za nedôvodné, skúmal, či v čase od vydania napadnutého rozhodnutia nedošlo k podstatnej zmene okolností, ktorá skutočnosť by mohla mať vplyv na rozhodnutie súdu.

25. Na rozdiel od názoru krajského súdu kasačný súd dospel aj s poukazom na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu (napr. rozsudok sp. zn. 1Sza/6/2013 zo dňa 24.09.2013, rozsudok sp. zn. 1Sza/14/2016 zo dňa 21.07.2016, SR sp. zn. 1Sža/31/2014 zo dňa 02.09.2014, sp. zn. 1Sza/14/2016 zo dňa 21.07.2016, sp. zn. 10Szak/2/2017 zo dňa 01.02.2017) k záveru, že napriek tomu, že podanie žiadosti o azyl zaisteným cudzincom automaticky nezakladá povinnosť správneho orgánu prepustiť takého žiadateľa zo zaistenia, ustanovenie § 88 ods. 3 zákona o pobyte cudzincov (podľa ktorého podanie žiadosti o udelenie azylu alebo požiadanie štátneho príslušníka tretej krajiny o asistovaný dobrovoľný návrat nie je dôvodom na prepustenie zaisteného štátneho príslušníka tretej krajiny), je podľa kasačného súdu nutné vykladať nielen v zmysle ustanovenia § 90 ods.1 písm. d/ zákona o pobyte cudzincov, z ktorého vyplýva správnomu orgánu permanentná/ trvalá povinnosť skúmať po celý čas zaistenia štátneho príslušníka tretej krajiny, či trvá účel zaistenia, osobitne tomu tak bude po podaní žiadosti o azyl.

Uvedenú novú okolnosť - podanie žiadosti o azyl je nutné posúdiť z hľadiska trvania účelu zaistenia cudzinca (pôvodne zaisteného na účel administratívneho vyhostenia), pričom toto posúdenie je kľúčové pri úvahe správneho orgánu o tom, či zaisteného cudzinca zo zaistenia prepustí alebo cudzinca opätovne zaistí/ prezaistí na základe nového rozhodnutia o zaistení žiadateľa o azyl.

26. V danom prípade tak došlo k zmene skutkových okolností prípadu sťažovateľky a žalovaný mal povinnosť sa s týmito novými skutočnosťami zaoberať, a to v zmysle posúdenia žiadosti o azyl z hľadiska jej prípadnej účelovosti a následne svoje úvahy premietnuť buď do prepustenia sťažovateľky zo zaistenia, resp. do rozhodnutia o zaistení sťažovateľky v zmysle § 88a zákona č. 404/2011 Z.z. a článku 8 ods. 3 Smernice č. 2013/33/EÚ, čo však žalovaný neučinil.

27. Kasačný súd uvádza, že správny orgán má povinnosť sa zaoberať nielen otázkou legálnosti vstupu a pobytu na území SR z pohľadu postavenia cudzinca, ktorý je žiadateľom o azyl najmä v kontexte Dohovoru o postavení utečencov, Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, návratovej smernice, ale aj zákona o azyle, ale aj možnými prekážkami výkonu rozhodnutia o administratívnom vyhostení, v danom prípade prebiehajúcim konaním o azyle. V takejto situácii je správny orgán povinný možné prekážky zaistenia cudzinca ako aj možnosť jeho administratívneho vyhostenia predbežne posúdiť a urobiť o tom úsudok.

28. Napokon z rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 1Sza/6/2013 zo dňa 24.09.2013 vyplýva, že „ Ak zaistený cudzinec požiada o medzinárodnú ochranu, spravidla to bude mať za následok ukončenie zaistenia podľa čl. 15 Návratovej smernice č. 2008/115/ES, ako konštatoval Súdny dvor Európskej únie v rozsudku Súdneho dvora (tretia komora) z 30. mája 2013 vo veci Arslan proti Polícii Českej republiky,

a policajný útvar bude povinný cudzinca bez zbytočného odkladu zo zaistenia prepustiť; dôvody pre pôvodné zaistenie cudzinca tak automaticky pominú. Ak však policajný útvar dospeje k záveru, že žiadosť cudzinca o medzinárodnú ochranu je účelová, podaná iba za účelom pozdržať, či dokonca zmať výkon rozhodnutia o vyhostení cudzinca, môže znova rozhodnúť podľa § 90 ods. 1 písm. d) zákona o pobyte cudzincov, že dôvody predchádzajúceho zaistenia trvajú, napriek tomu, že cudzinec požiadal o medzinárodnú ochranu. V takomto rozhodnutí policajný útvar vyloží, aké konkrétne dôvody

ospravedlňujú trvanie zaistenia cudzinca po podaní žiadosti o medzinárodnú ochranu.“

29. S poukazom na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu, keď je nepochybné, že v danom prípade bola sťažovateľka zaistená podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov, kasačný súd dospel k záveru, že po podaní žiadosti o azyl, mal žalovaný posúdiť, či takáto žiadosť bola podaná účelovo, (iba za účelom pozdržať, či dokonca zmať výkon rozhodnutia o vyhostení sťažovateľa), následne posúdiť, či účel zaistenia trvá a pokiaľ dospeje k záveru, že ide o štátneho príslušníka tretej krajiny zaisteného podľa § 88 ods. 1 písm. a) alebo písm. b) a ktorý podal žiadosť o udelenie azylu, ak existuje dôvodné podozrenie, že podal žiadosť o udelenie azylu výlučne s cieľom oddialiť alebo zmať jeho administratívne vyhostenie, mal povinnosť vydať nové rozhodnutie o zaistení cudzinca (žiadateľa o azyl), v ktorom musí preukázať splnenie zákonných podmienok pre jeho zaistenie podľa § 88a ods. 1 písm. c, pričom musí súčasne vyložiť, aké konkrétne dôvody ospravedlňujú zaistenie cudzinca po podaní žiadosti o medzinárodnú ochranu, teda objasniť z čoho vyvodzuje záver o existencii dôvodného podozrenia, že sťažovateľ podal žiadosť o udelenie azylu s cieľom oddialiť alebo zmať jej administratívne vyhostenie.

30. Napokon ako aj z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1SžA/29/2014 zo dňa 02.09.2014 vyplýva, že „obmedzenie osobnej slobody žiadateľov o azyl nevyklučuje ani medzinárodné azylové právo, hoci všeobecne stanovuje zásadu, podľa ktorej nie je možné na utečencov (žiadateľov o azyl) nahliadať ako na neoprávnené pobývajúce osoby a je treba im priznať (okrem iného) právo na slobodu pohybu na území krajiny, v ktorej sa nachádzajú (pozri čl. 26, 31 a 32 Dohovoru o právnom postavení utečencov z roku 1951“), zároveň Súdny dvor EÚ vo veci Arslan proti Polícii Českej republiky zdôraznil, že členské štáty musia mať možnosť zabrániť tomu, aby zaistený cudzinec podaním žiadosti o azyl automaticky dosiahol prepustenie zo zaistenia, inak by bol narušený zmysel návratovej smernice, ktorým je účinné navrátenie štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnené zdržiavajú na území (bod 60 rozsudku vo veci A.).

31. V zmysle ustanovenia § 88a ods. 1 písm. c/ zákona o pobyte cudzincov ako aj rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie vo veci A proti Polícii Českej republiky, predovšetkým v zmysle smernice o prijímaní žiadateľov o azyl, je podľa kasačného súdu žalovaný - policajný útvar povinný vydať nové rozhodnutie o zaistení žiadateľa o azyl v súlade s citovanou smernicou o prijímaní žiadateľov o azyl a teda aj v súlade s ustanovením § 88a zákona o pobyte cudzincov, ak sa po podaní žiadosti o azyl zaisteným cudzincom rozhodne odporca ponechať žiadateľa o azyl v zaistení a neprepustiť ho.

32. Každý zaistený žiadateľ o azyl má celý rad procesných záruk, ktoré nadväzujú na vydané rozhodnutie o zaistení žiadateľa o azyl v zmysle smernice o prijímaní žiadateľov o azyl, a to predovšetkým právo na súdny prieskum takéhoto zaistenia, ktorého predpokladom je vydanie rozhodnutia o zaistení s uvedením presne špecifikovaného dôvodu zaistenia v zmysle citovanej smernice, resp. ustanovenia § 88a zákona o pobyte cudzincov.

33. Napokon k takémuto rozhodnutiu správny orgán priamo zmocňuje ustanovenie § 88a ods. 1 písm. c/ zákona o pobyte cudzincov, pretože mu umožňuje zaistiť žiadateľa o udelenie azylu, ktorý je už zaistený podľa § 88 ods. 1 písm. a), alebo písm. b) ak na dosiahnutie účelu zaistenia nie je možné využiť iné menej závažné prostriedky a ktorý podal žiadosť o udelenie azylu, ak existuje dôvodné podozrenie, že podal žiadosť o udelenie azylu s cieľom oddialiť alebo zmať jeho administratívne vyhostenie.

34. V súlade s vyššie uvedeným právnym názorom kasačný súd postupuje dodnes a preto dodáva, že bez ohľadu na to, či žiadosť zaisteného štátneho príslušníka tretej krajiny o azyl je alebo nie je účelová, jej podanie je novou skutočnosťou, ktorú je správny orgán povinný reflektovať a neponechať ju bez povšimnutia. To sa následne premietne do prepustenia žiadateľa o azyl zo zaistenia, resp. v prípade, ak má správny orgán dôvodné podozrenie, že žiadosť o azyl je účelová, t. j. podaná s cieľom oddialiť realizáciu vyhostenia, môže žiadateľa o azyl ponechať aj naďalej v zaistení avšak na základe nového rozhodnutia o zaistení žiadateľa o azyl. Takému záveru správneho orgánu však musí predchádzať postup, ktorým overí trvanie dôvodov zaistenia a tento sa následne premietne do rozhodnutia o zaistení podľa § 88a zákona o pobyte cudzincov.

35. Uvedená povinnosť správnych orgánov napokon vyplýva aj z ust. § 90 ods. 1 písm. d) zákona o

pobyte cudzincov, podľa ktorého sú povinné po celý čas zaistenia štátneho príslušníka tretej krajiny skúmať, či trvá účel zaistenia.

36. Ustanovenie § 88a zákona o pobyte cudzincov umožňuje zaistiť aj žiadateľa o azyl. Zo systematiky uvedeného ustanovenia vyplýva, že aplikácia ustanovení pod písm. a) a b) ods. 1 § 88a prichádza do úvahy na prípady, keď zaistenie cudzinca, ktorý požiadal o azyl je nutné buď na účel zistenia alebo overenia jeho totožnosti alebo štátnej príslušnosti alebo na účel zistenia tých skutočností, na ktorých je založená jeho žiadosť o udelenie azylu, ktoré by bez zaistenia nebolo možné získať, najmä ak existuje riziko jeho úteku.

Ustanovenie § 88a ods. 1 písm. c) je aplikovateľné na prípady, ak ide o štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý je už v zaistení a ktorý podal žiadosť o udelenie azylu, ak existuje dôvodné podozrenie, že ju podal výlučne s cieľom oddialiť alebo zmať jeho administratívne vyhostenie.

Napokon žiadateľa o azyl je možné zaistiť aj z dôvodu, ak je to potrebné z dôvodu ohrozovania bezpečnosti štátu alebo verejného poriadku (d), alebo z dôvodu podľa § 88 ods. 1 písm. c), teda na účel zabezpečenia prípravy alebo výkonu jeho prevozu podľa osobitného predpisu, ak existuje značné riziko jeho úteku (e).

Aplikácia ustanovení § 88 ods. 1 písm. d) a c) zákona o pobyte cudzincov prichádza do úvahy tak v prípade už zaisteného cudzinca ako aj v prípade toho, o kom konanie len prebieha.

37. S poukazom na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, mal kasačný súd za to, že námietka sťažovateľky týkajúca sa nesprávneho právneho posúdenia vecí v súvislosti so zmenou skutkových okolností prípadu sťažovateľky po jej zaistení a jeho odklon od ustálenej praxe kasačného súdu bola dôvodná.

38. Ku kasačnej námietke sťažovateľky, ktorou brojila proti nesprávne právne posúdeniu správnym súdom pre aplikáciu záverov nálezu Ústavného súdu SR II. ÚS 147/2013-50 zo dňa 09.10.2013 na prípad sťažovateľky, kasačný súd považuje za dôležité zdôrazniť, že uvedená námietka bola dôvodná, nakoľko uvedený nález Ústavného súdu SR reagoval na iný prípad (V prerokúvanej veci totiž sťažovateľ nebol zaistený len preto, že na územie Slovenskej republiky vstúpil neoprávnene na účely získania azylu, ale na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia, ktorým mu bol uložený zákaz pobytu na území Slovenskej republiky na obdobie do 7. októbra 2010 potom, čo jeho viaceré žiadosti o azyl boli zamietnuté alebo konanie o nich bolo zastavené a čo sa dopustil viacnásobnej trestnej činnosti) ako aj iný právny stav, kedy bol platný a účinný zákon o pobyte cudzincov (zákon č. 48/2002 Z.z.), ktorý neobsahoval právnu úpravu týkajúcu sa zaistenia žiadateľov o azyl.

Keďže správny súd aplikoval na prípad sťažovateľky právne závery nálezu Ústavného súdu SR bez toho, aby sa vysporiadal s odlišnosťami iných skutkových okolností ako aj inej právnej úpravy a bez toho, aby posúdil individuálne okolnosti prípadu sťažovateľky, kasačný súd dospel k záveru, že námietka sťažovateľky ohľadne nesprávneho právneho posúdenia vecí správnym súdom pre aplikáciu záverov nálezu Ústavného súdu bola dôvodná.

39. Kasačný súd po vyhodnotení dôvodnosti námietok sťažovateľky uvedených v kasačnej sťažnosti dospel k záveru, že krajský súd postupoval v rozpore so zákonom, keď žalobu sťažovateľky zamietol. Kasačný súd preto podľa ustanovenia § 462 ods. 2 S.s.p. zmenil rozhodnutie krajského súdu tak, že zrušil rozhodnutie žalovaného.

40. Vzhľadom na to, že sťažovateľka bola zo zaistenia prepustená, kasačný súd nerozhodol o jej bezodkladnom prepustení zo zaistenia.

41. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 1 a 2 S.s.p. v spojení s ustanovením § 175 ods. 1 a 2 S.s.p. tak, ako je uvedené vo výroku rozhodnutia.

Sťažovateľka si náhradu trov konania neuplatnila, preto jej kasačný súd nepriznal právo na náhradu trov

konania.

42. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijal rozsudok jednomyseľne (§ 139 ods. 4 S.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.